

PORADNIK PRAWNY ZBIÓR PYTAŃ I ODPOWIEDZI

TEMAT:

Zadłużenia

Redakcja i opracowanie:
Mgr prawa Michał Stangrett

We współpracy z Zespołem w składzie:

Adw. Anna Lach

R. pr. Katarzyna Czarnynoga-Zajac

R. pr. Mariusz Tamowski

R. pr. Paweł Wojtas

Mgr prawa Izabela Borek

Mgr prawa Zbigniew Wójcik

Mgr Prawa Adam Zwierzycki

Zadanie współfinansowane ze środków budżetu
Powiatu Bolesławieckiego

Szanowni Państwo,

Oddajemy w Państwa ręce kolejną pozycję z naszej serii poradników, poruszającą najistotniejsze kwestie, które pojawiają się w toku świadczenia nieodpłatnej pomocy prawnej.

Chcąc w możliwie najszerszy sposób odpowiadać na potrzeby społeczeństwa - prowadzimy stały monitoring potrzeb celem utworzenia listy priorytetowych obszarów wsparcia. W opracowaniu podjęliśmy próbę usystematyzowania, w formie pytań i odpowiedzi, zagadnień związanych z tematyką zadłużeń. Tworząc ową publikację staraliśmy się przedstawiać poszczególne kwestie przystępnym językiem oraz w formie zachęcającej do zapoznania się z przedmiotową materią. Przedstawione kazusy zostały opracowane na podstawie udzielonych porad w Punktach Nieodpłatnej Pomocy Prawnej.

Naszym celem jest zmniejszenie wciąż dużego dystansu na linii obywatel - prawo, co w Naszej ocenie jest niezwykle istotnym elementem w kontekście poszerzania świadomości prawnej społeczeństwa.

Obszar zadłużeń jest tematyką, która może zainteresować każdego, niezależnie od wieku, stanu zdrowia czy też pozycji zawodowej. Na skutek często niezależnych od nas czynników możemy znaleźć się w sytuacji kryzysowej i wtedy właśnie wiedza z poniższego zakresu odgrywa doniosłą rolę. Nasza publikacja może być także swoistego rodzaju drogowskazem przekazując wiedzę o tym, jakie i komu przysługują prawa, przydatną w wielu codziennych sytuacjach życiowych.

Żywimy głęboką nadzieję, że szczegółowo dobrana tematyka różnorodnych aspektów prawnych problemów, które zostały omówione przez różnych autorów, a następnie starannie wyselekcjonowane w niniejszej publikacji zaspokoi potrzeby licznych czytelników oraz pomoże odnaleźć się w gąszczu przepisów prawa, poznać swoje prawa i skutecznie dochodzić ich realizacji.

W przypadku pytań oraz chęci rozwiązania problemów natury prawnej zachęcamy do korzystania z usług Punktów Nieodpłatnej Pomocy Prawnej prowadzonych przez nasze Stowarzyszenie, których wykaz znajduje się na naszej stronie internetowej www.dogma.org.pl

- **Trudności ze spłatą długu za opłaty mieszkaniowe (etap przedsądowy)**

OPIS SPRAWY

Pani Anna jest najemcą lokalu mieszkalnego z zasobów Miasta, zarządzanego przez Komunalny Zakład Gospodarki Mieszkaniowej. **Ze względu na swoją sytuację osobistą i rodzinną od 8 miesięcy nie jest stanie uregulować czynszu za mieszkanie.** Obecnie jej zadłużenie wynosi około 6500,00 zł. W dniu wczorajszym odebrała wezwanie do zapłaty zaległego czynszu, w którym KZGM informuje ją, że konsekwencją braku zapłaty zaległości w ciągu 7 dni może być skierowanie sprawy na drogę postępowania sądowego. Pani Anna nie posiada środków finansowych aby jednorazowo spłacić zaległość, a nie chce aby sprawa została skierowana na drogę postępowania sądowego ze względu na znaczne dodatkowe obciążenia z tytułu kosztów sądowych i kosztów zastępstwa procesowego.

ZAGADNIENIE PRAWNE

Jakie działania może podjąć Pani Anna **aby sprawa nie została skierowana na drogę postępowania sądowego?**

ROZWIĄZANIE

Pani Anna może wystąpić z **wnioskiem do KZGM o rozłożenie zaległości na raty.** Zasady na jakich może się to odbyć są określane w drodze uchwał lokalnych Rad Miasta bądź Rad Gmin. We wniosku powinno zostać wykazane, że Pani Anna będzie w stanie wykonać ewentualny układ ratalny. Postępowanie w tym zakresie toczy się w oparciu o przepisy kodeksu postępowania administracyjnego, a więc KZGM występuje w roli organu administracyjnego, który rozpatruje złożony wniosek i ma prawo do żądania jego uzupełnienia o dokumenty niezbędne do rozpatrzenia sprawy np. zaświadczenia o zarobkach.

Alternatywnie Pani Anna ma również możliwość wystąpienia z **wnioskiem o zawarcie umowy z KZGM w przedmiocie odpracowania długu.** Szczegółowe zasady odpracowywania w formie danych świadczeń można znaleźć w regulaminach odpowiednich instytucji zarządzających lokalami oraz w programach ustalonych przez daną Gminę (np. na mocy zarządzeń Prezydenta/Wójta/Burmistrza). W tym trybie możliwe jest odpracowanie długu poprzez prace porządkowe, usługowe i remontowo-budowlane świadczone na rzecz danej Gminy. Stawka godzinowa za wykonywaną na rzecz KZGM bądź jego odpowiedników pracę jest ustalana odmiennie w poszczególnych Gminach. Kwota uzyskana poprzez odpracowywanie zostanie w całości zaliczona na poczet zadłużenia wobec KZGM bądź innej instytucji zarządzającej lokalem.

PODSTAWA PRAWNA

Art. 55-59 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych

- **Postępowanie przed sądem w zw. z odpowiedzialnością za opłaty mieszkaniowe**

OPIS SPRAWY

Pani Katarzyna po rozwodzie zamieszkała ze swymi dziećmi Robertem (urodzony 06.03.1998 r.), Julią (urodzoną 01.04.2000 r.) i Patrykiem (urodzonym 22.07.2006 r.) w mieszkaniu z zasobów Spółdzielni Mieszkaniowej „Mieszkanko”. Ze względu na sytuację osobistą i problemy finansowe od listopada 2017 roku Pani Katarzyna posiada zaległości czynszowe

wobec Spółdzielni. Wysokość tych zaległości to kwota 8600,00 zł. Najemcą tego lokalu jest wyłącznie Pani Katarzyna. **Spółdzielnia wystąpiła z pozwem o zapłatę przeciwko Pani Katarzynie oraz jej dzieciom Robertowi i Julii kwoty 8600,00 zł za okres od listopada 2017 roku do czerwca 2018 roku.** Sąd Rejonowy wydał nakaz zapłaty w postępowaniu upominawczym w którym zobowiązał Panią Katarzynę, jej syna Roberta i córkę Julię do zapłaty solidarnie na rzecz Spółdzielni kwoty 8600,00 zł z odsetkami i kosztami procesu.

ZAGADNIENIE PRAWNE

Czy Sąd Rejonowy wydając nakaz zapłaty **prawidłowo zasądził na rzecz Spółdzielni należność solidarnie od Pani Katarzyny oraz jej dzieci jeżeli najemcą tego lokalu była wyłącznie Pani Katarzyna?**

ROZWIĄZANIE

Zgodnie z przepisami Kodeksu cywilnego za zapłatę czynszu i innych należnych opłat odpowiadają solidarnie z najemcą stale zamieszkujące z nim osoby pełnoletnie. Zatem co do zasady Sąd wydając nakaz zapłaty prawidłowo zasądził należność solidarnie od Pani Katarzyny oraz jej dzieci. **Fakt, że dzieci Pani Katarzyny nie są najemcami mieszkania nie zwalnia ich z obowiązku zapłaty czynszu za mieszkanie od chwili kiedy uzyskały pełnoletniość.** Jednakże w niniejszej sprawie **Sąd popełnił błąd zasądzając całą należność również w stosunku do córki Julii.** Robert osiągnął pełnoletniość w dniu 06.03.2016 – zatem odpowiada on za całość zaległości, która obejmuje okres od listopada 2017 do czerwca 2018. Natomiast córka Julia osiągnęła pełnoletniość w dniu 01 kwietnia 2018 r. zatem ponosi ona odpowiedzialność za zapłatę czynszu tylko za okres kiedy była pełnoletnia, tj. za okres od kwietnia 2018 do czerwca 2018, a Sąd wydając nakaz zapłaty popełnił błąd zasądzając należność od Julii w pełnej wysokości. Julia jako osoba pełnoletnia **powinna wnieść sprzeciw od nakazu zapłaty do Sądu** podnosząc brak swej odpowiedzialności za zapłatę czynszu w okresie od listopada 2017 do 31 marca 2018, gdyż w tym czasie była niepełnoletnia.

PODSTAWA PRAWNA

Art. 688¹ ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 r. Kodeks cywilny

- **Egzekucja komornicza w związku z zadłużeniem z tytułu opłat mieszkaniowych**

OPIS SPRAWY

Pani Barbara po przeprowadzonej eksmisji z dotychczas zajmowanego lokalu mieszkalnego jest najemcą lokalu socjalnego z zasobów Miasta. Jej sytuacja finansowa jest bardzo zła – utrzymuje się jedynie ze świadczeń Ośrodka Pomocy Społecznej. Ze względu na sytuację zdrowotną (zaawansowana cukrzyca i miażdżyca, reemisja raka piersi) nie jest w stanie podjąć jakiegokolwiek pracy. Posiada zadłużenie z tytułu opłat za lokal socjalny, a także opłat czynszowych za poprzednio zajmowane mieszkanie. **Zadłużenie z tego tytułu wynosi łącznie około 30 tys. złotych z odsetkami i kosztami sądowymi i procesowymi. Dotychczas prowadzone wobec niej egzekucje przez Komorników Sądowych zostały umorzone z powodu ich bezskuteczności.** Pani Barbara za 3 lata osiągnie wiek emerytalny i wówczas otrzyma emeryturę. Pani Barbara obawia się, że przez ten czas naliczone zostaną odsetki, które sprawią że nie będzie w stanie spłacić swego długu do końca życia.

ZAGADNIENIE PRAWNE

Jakie działanie może podjąć Pani Barbara **aby rozwiązać kwestię swego zadłużenia, które zostało już skierowane na drogę czynności komorniczych?**

ROZWIĄZANIE

Przede wszystkim należy podkreślić, że **umorzenie postępowania egzekucyjnego przez Komornika nie stanowi umorzenia długu, a wierzyciel jest uprawniony do ponownego wszczęcia egzekucji w każdym czasie**. Zadłużenie które posiada Pani Barbara jest zadłużeniem wobec Gminy. **Pani Barbara przy swej sytuacji osobistej, zdrowotnej i finansowej jest uprawniona do złożenia wniosku o umorzenie zadłużenia zawierającego informacje dotyczące wystąpienia przesłanek uzasadniających zastosowanie wobec niej takiego umorzenia**, a szczegółowe zasady dotyczące tego typu postępowań określane są w drodze uchwał lokalnych Rad Miasta bądź Rad Gmin. Termin rozpatrzenia jej wniosku wynosi 30 dni. Od decyzji wydanej w oparciu o złożony wniosek nie przysługuje odwołanie.

Alternatywnie Pani Barbara jest **uprawniona do złożenia wniosku do Sądu Rejonowego o ogłoszenie jej upadłości** jako osoby fizycznej nie prowadzącej działalności gospodarczej.

PODSTAWY PRAWNE

Art. 55-59 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych

Art. 491¹-491²³ Ustawy z dnia 28 lutego 2003 r. Prawo upadłościowe

ZADŁUŻENIA ALIMENTACYJNE

- Egzekucja alimentów

OPIS SPRAWY

Pan Tomasz uzyskał w Sądzie Rejonowym wyrok w sprawie alimentacyjnej. Sąd zasądził mu alimenty na córkę Karolinę w kwocie 600,00 złotych miesięcznie. **Matka dziecka nie reguluje alimentów mimo, że pracuje i otrzymuje dodatkowo dochód z wynajmu mieszkania na swój rachunek bankowy.**

ZAGADNIENIE PRAWNE

Jak doprowadzić do sytuacji **aby zaległe alimenty zostały uregulowane i były płacone na bieżąco?**

ROZWIĄZANIE

Pan Tomasz powinien skierować **wniosek o egzekucję alimentów do Komornika Sądowego** i we wniosku egzekucyjnym wskazać, **aby Komornik dokonał zajęcia wynagrodzenia za pracę i zajęcia rachunku bankowego**. Komornik powiadomi o tym fakcie także pracodawcę matki dziecka. Prawo przewiduje pewne specjalne regulacje dotyczące zajęcia majątku na poczet świadczeń alimentacyjnych:

- potrąceniom ulega 60% wynagrodzenia za pracę, a kwota wolna (tj. minimalne wynagrodzenie za pracę) nie znajduje zastosowania,
- nie obowiązuje kwota wolna od potrąceń z rachunku bankowego (3/4 minimalnego wynagrodzenia za pracę miesięcznie).

Warto także zaznaczyć, że tytułowi egzekucyjnemu, zasądzającemu alimenty, sąd nadaje klauzulę wykonalności z urzędu. Tytuł wykonawczy doręcza się wówczas wierzycielowi z urzędu.

PODSTAWY PRAWNE

Art. 87 i 87¹ ustawy z dnia 26 czerwca 1974 r. Kodeks Pracy w zw. z art. 881 ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. Kodeks postępowania cywilnego

Art. 4 ustawy z dnia 10 października 2002 r. o minimalnym wynagrodzeniu za pracę w zw. z Rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 12 września 2017 r. w sprawie wysokości minimalnego wynagrodzenia za pracę oraz wysokości minimalnej stawki godzinowej w 2018 r.

Art. 1082 ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. Kodeks postępowania cywilnego

- **Alimenty z Funduszu Alimentacyjnego**

OPIS SPRAWY

Pani Marta skierowała do egzekucji wyrok, którym Sąd zasądził alimenty na rzecz syna Marcina w wysokości 600,00 złotych miesięcznie. **Egzekucja od kilku miesięcy jest bezskuteczna gdyż dłużnik nie pracuje i nie posiada żadnego majątku z którego mogłaby być prowadzona egzekucja.**

ZAGADNIENIE PRAWNE

Jakie działanie ma podjąć Pani Marta **aby uzyskać zaspokojenie alimentów?**

ROZWIĄZANIE

Bezskuteczność egzekucji oznacza egzekucję, w wyniku której w okresie ostatnich dwóch miesięcy nie wyegzekwowano pełnej należności z tytułu zobowiązań alimentacyjnych w kwocie aktualnie zasądzonych alimentów lub nie istnieje możliwość wszczęcia egzekucji wobec osoby mającej obowiązek ich płacenia. **Aby ubiegać się o środki alimentacyjne z Funduszu Alimentacyjnego konieczne jest złożenie wniosku przez osobę uprawnioną lub jej przedstawiciela ustawowego.** Do wniosku należy dołączyć zaświadczenie Komornika o bezskuteczności egzekucji zawierające informację o stanie egzekucji, przyczynach jej bezskuteczności oraz o działaniach podejmowanych w celu wyegzekwowania zasądzonych alimentów. Należy pamiętać, że **warunkiem ubiegania się o świadczenie jest dochód rodziny w przeliczeniu na jednego członka rodziny nieprzekraczający 725,00 zł miesięcznie.** Uprawniony może ubiegać się o wypłaty pieniężne do ukończenia 18 roku życia, jeśli jednak uczy się w szkole lub szkole wyższej – górny limit wieku to 25 lat. W przypadku posiadania orzeczenia o znacznym stopniu niepełnosprawności - bezterminowo.

Maksymalna kwota, jaką można otrzymać z Funduszu Alimentacyjnego to 500,00 zł, a więc Pani Marta otrzyma maksymalnie 500,00 zł mimo, że alimenty jej przysługują w kwocie 600,00 zł. Alimenty w niższej wysokości Fundusz wypłaca w takiej wysokości, jaka jest określona w wyroku Sądu. Wypłaty następują w ratach miesięcznych w tzw. okresie świadczeniowym, który trwa 12 miesięcy (od 1 października bieżącego roku do 30 września roku następnego).

Fundusz Alimentacyjny należy na bieżąco informować o zachodzących zmianach w kwestii: liczby członków rodziny, uzyskania lub utraty dochodu albo innych zmian mających wpływ na prawo do świadczeń.

PODSTAWA PRAWNA

Ustawa z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów

ZADŁUŻENIA Z TYTUŁU KREDYTÓW I POŻYCZEK

- **Egzekucja należności a uzyskiwanie dochodu na podstawie umowy zlecenia**

OPIS SPRAWY

Pani Elżbieta jest zadłużona z tytułu pożyczki typu „chwilówka”, którą była zmuszona zaciągnąć na przeprowadzenie zabiegu medycznego – operacji biodra. Z uwagi na wysokie koszty dodatkowej rehabilitacji i samotnego utrzymywania sparaliżowanego po wypadku brata, nie była w stanie regulować należności z tytułu zaciągniętej pożyczki i otrzymała od Komornika Sądowego korespondencję informującą ją o wszczęciu wobec niej postępowania egzekucyjnego. Nie jest zatrudniona na podstawie umowy o pracę, a jej jedynym źródłem utrzymania jest długoterminowa umowa-zlecenie.

ZAGADNIENIE PRAWNE

Czy umowa-zlecenie może podlegać ochronie przed egzekucją komorniczą?

ROZWIĄZANIE

W przypadku wynagrodzenia za pracę zasady ochrony przed egzekucją regulują przepisy kodeksu pracy. Zgodnie z przepisami wolna od potrąceń (egzekucji) jest kwota wynagrodzenia za pracę w wysokości płacy minimalnej przysługującej pracownikom zatrudnionym na pełnym etacie.

Co do zasady środki otrzymywane z tytułu umowy-zlecenia nie są wynagrodzeniem w rozumieniu przepisów kodeksu pracy i dlatego nie podlegają ochronie jak wynagrodzenie za pracę, jednakże obowiązujące przepisy przewidują okoliczności pozwalające na zastosowanie do umowy cywilnoprawnej przepisów kodeksu pracy o ochronie wynagrodzenia za pracę. Zgodnie z treścią przepisów kodeksu postępowania cywilnego wynagrodzenie z tytułu umowy-zlecenia będzie podlegało takiej samej ochronie przed egzekucją (potrąceniami) jak podlega jej wynagrodzenie wynikające ze stosunku pracy. Będzie tak w sytuacji gdy umowa-zlecenie ma charakter świadczenia powtarzającego się (to jest zostanie zawarta na dłuższy okres), a wynagrodzenie będzie wypłacane w stałych okresach np. miesięcznych, a taki stosunek będzie jednocześnie stanowić podstawowy dochód zapewniający utrzymanie zleceniobiorcy i jego rodzinie.

PODSTAWY PRAWNE

Art. 734 - art. 751 ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 r. Kodeks cywilny

Art. 87 i 87¹ ustawy z dnia 26 czerwca 1974 r. Kodeks Pracy

8 Art. 833 § 2 ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. Kodeks postępowania cywilnego

- Zwolnienie z egzekucji przedmiotu nienależącego do dłużnika

OPIS SPRAWY

Pani Mirosława zamieszkuje wspólnie z Panem Marianem który jest dłużnikiem Banku „Skarbiec” S.A. z siedzibą w Kłodzku. Strony żyją w konkubinacie. Przeciwko Panu Marianowi prowadzone jest postępowanie egzekucyjne. W toku tego postępowania **Komornik dokonał zajęcia telewizora i laptopa w mieszkaniu dłużnika tj. Pana Mariana, jednakże podczas tych czynności Pani Mirosława wskazała, że jest właścicielem tych przedmiotów** i przedstawiła fakturę ich nabycia, a także e-mail z konta jej poczty elektronicznej potwierdzający zamówienie w sklepie. Jednocześnie poinformowała, że jedynie z uwagi na ich wspólne zamieszkiwanie przedmioty te znajdują się w mieszkaniu dłużnika.

ZAGADNIENIE PRAWNE

Jakie prawa przysługują Pani Mirosławie w związku z zajęciem przez Komornika telewizora i laptopa będących jej własnością?

ROZWIĄZANIE

Pani Mirosława może **wystąpić do Sądu Rejonowego z powództwem o zwolnienie zajętych przedmiotów spod egzekucji**. Pani Mirosława powinna wykazać przedstawionymi dokumentami, że jest właścicielem ruchomości zajętych w toku egzekucji. Z uwagi na wspólne zamieszkiwanie z dłużnikiem przez Panią Mirosławę przedmioty te znalazły się w jego mieszkaniu i za przyzwoleniem Pani Mirosławy dłużnik mógł z nich korzystać, jednakże w żaden sposób nie nastąpiło przejście prawa własności tych przedmiotów na Pana Mirosława, a sama ta okoliczność nie powoduje, że dłużnik stał się w ten sposób ich właścicielem, co uprawniałoby komornika do zajęcia tych ruchomości (art 841 k.p.c). Pani Mirosława **musi wystąpić z powództwem w terminie miesiąca od dnia dowiedzenia się o naruszeniu jej prawa**.

PODSTAWA PRAWNA

Art. 841 ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. Kodeks postępowania cywilnego

- Uprawnienia i obowiązki komornika w postępowaniu egzekucyjnym

OPIS SPRAWY

Przeciwko Panu Janowi zostało wszczęte postępowanie egzekucyjne w związku z niespłacaniem kredytu, który zaciągnął w związku ze ślubem córki. Otrzymał poleconą przesyłkę z dokumentami dotyczącymi postanowień o wszczęciu wobec niego postępowania. W związku z faktem, iż pierwszy raz znalazł się on w takiej sytuacji, poczuł się bardzo niepewnie i nie wiedział, jakie przysługują mu uprawnienia w związku z wszczęciem egzekucji komorniczej.

ZAGADNIENIE PRAWNE

Czy komornik mógł od razu zająć środki zgromadzone na rachunku bankowym Pana Jana, czy mógł zażądać od niego informacji w zakresie składników jego majątku?

ROZWIĄZANIE

Komornik sądowy zgodnie z ustawą z dnia 22 marca 2018 r. o komornikach sądowych jest funkcjonariuszem publicznym, który działa na podstawie oraz w granicach prawa, a który to przy wykonywaniu czynności podlega orzeczeniom Sądu i Prezesowi Sądu Rejonowego, przy którym działa.

Zgodnie z K.P.C. komornik jest organem władzy publicznej mającym własne kompetencje i wykonującym czynności egzekucyjne, z wyjątkiem tych zastrzeżonych dla sądów. Komornik **ma obowiązek przy pierwszej czynności egzekucyjnej doręczyć dłużnikowi zawiadomienie o wszczęciu egzekucji**, z podaniem treści tytułu wykonawczego oraz wymienieniem sposobu egzekucji oraz **z pouczeniem o możliwości, terminie i sposobie wniesienia środka zaskarżenia** na postanowienie o nadaniu klauzuli wykonalności, a także sporządzony przez organ egzekucyjny odpis tytułu wykonawczego albo zweryfikowanego przez komornika odpowiedniego dokumentu (art. 805 § 1 k.p.c.). Dodatkowo komornik ma obowiązek pouczyć dłużnika o wszelkich czynnościach i wnioskach procesowych, jak również sposobach zaskarżenia czynności egzekucyjnych dotyczących dłużnika w postępowaniu egzekucyjnym.

Zgodnie z art. 809 k.p.c., **komornik stwierdza każdą czynność egzekucyjną protokołem**, który powinien zawierać: oznaczenie miejsca i czasu czynności; imiona i nazwiska stron oraz innych osób uczestniczących w czynności; sprawozdanie z przebiegu czynności, czyli wszystkie czynności podjęte przez komornika; wnioski i oświadczenia obecnych, wzmiankę o odczytaniu protokołu; podpisy obecnych lub wzmiankę o przyczynie braku podpisu; podpis komornika.

Komornik ma również **obowiązek poinformowania strony postępowania egzekucyjnego o każdej dokonanej czynności, o której terminie nie była zawiadomiona i przy której nie była obecna** i na jej żądanie udziela wyjaśnień o stanie sprawy (art. 763 k.p.c.).

Jednym z uprawnień nie tylko komornika, ale także pozostałych organów egzekucyjnych jest żądanie złożenia wyjaśnień i informacji. Zgodnie z art. 761 § 1 k.p.c., organ egzekucyjny może żądać od uczestników postępowania złożenia wyjaśnień oraz zasięgać m.in. od organów administracji publicznej, podatkowych, rentowych, banków, spółdzielni mieszkaniowych, podmiotów zarządzających mieszkaniami i lokalami użytkowymi, jak również innych instytucji i osób nieuczestniczących w postępowaniu informacji niezbędnych do prowadzenia egzekucji – ponadto art. 761 § 1 k.p.c. nawiązuje do art. 3 k.p.c., zgodnie z którym **strony i uczestnicy postępowania obowiązani są składać wyjaśnienia co do okoliczności sprawy zgodnie z prawdą i bez zatajania czegokolwiek oraz przedstawiać dowody.**

W postępowaniu egzekucyjnym **organ może także zastrzec rygor wymierzenia grzywny w przypadku odmowy złożenia wyjaśnień bez nieuzasadnionej przyczyny** (art. 762 k.p.c.), **należy jednak pamiętać, że określonym osobom przysługuje prawo uchylenia się od obowiązku składania wyjaśnień** (art. 261 k.p.c.).

Kolejne uprawnienie komornika zostało wymienione w art. 764 k.p.c., zgodnie z którym **komornik może upomnieć, a po bezskutecznym upomnieniu wydalic osobę, która zachowuje się niewłaściwie lub przeszkadza jego czynnościom**. Ponadto, w wypadku niezastosowania się do tego drugiego wezwania, komornik może ukarać taką osobę grzywną.

Podsumowując zagadnienie wypada wspomnieć, że przeciwko komornikowi uchybiającemu swoim obowiązkom lub przekraczającym swoje uprawnienia, zgodnie z art. 767 k.p.c. służy **skarga na czynności komornika**, a do rozpoznania skargi na czynności komornika właściwy jest Sąd, przy którym działa komornik.

Skarga powinna określać zaskarżoną czynność lub czynność, której zaniechano, jak również wniosek o zmianę, uchylenie lub dokonanie czynności wraz z uzasadnieniem. Skargę wnosi się w terminie tygodniowym od dnia dokonania czynności, gdy strona lub osoba, której prawo zostało przez czynność komornika naruszone bądź zagrożone, bądź w terminie tygodniowym od dnia, w którym skarżący dowiedział się, że czynność miała być dokonana.

Skargę wnosi się do komornika, którego działanie bądź zaniechanie jest podważane. Komornik sporządza uzasadnienie zaskarżonej czynności, o ile nie zostało ono sporządzone wcześniej, albo przyczyn jej zaniechania i przekazuje je wraz ze skargą i aktami sprawy do właściwego sądu, chyba że skargę w całości uwzględni. O uwzględnieniu skargi komornik zawiadamia skarżącego oraz zainteresowanych, których uwzględnienie skargi dotyczy.

PODSTAWY PRAWNE

Ustawa z dnia 22 marca 2018 r. o komornikach sądowych

Ustawa z dnia 17 listopada 1964 r. Kodeks postępowania cywilnego

- **Przedawnienie roszczeń banku**

OPIS SPRAWY

Pani Katarzyna zawarła umowę pożyczki z Bankiem na kwotę 7.200,00 zł, w kwietniu 2012 roku. Na mocy jej postanowień była zobowiązana do spłaty pożyczki w 36 równych, comiesięcznych ratach z tym, że termin płatności pierwszej z rat został określony do dnia 20 maja 2012 roku, natomiast termin zapłaty ostatniej raty upływał w dniu 20 maja 2015 roku. Pani Katarzyna uregulowała w terminie tylko 3 pierwsze raty, a z powodu trudnej sytuacji zdrowotnej nie zapłaciła już żadnej następnej z rat. Bank nigdy nie wytaczał przeciw Pani Katarzynie powództwa sądowego. W dniu 10 kwietnia 2018 roku Pani Katarzyna otrzymała pismo z informacją, że **Bank sprzedał jej wierzytelność (dług) firmie windykacyjnej**. Trzy tygodnie później otrzymała ona kolejne pismo: ostateczne wezwanie do zapłaty całości należności wraz z odsetkami na łączną kwotę ponad 7.000,00 zł pod rygorem obciążenia kosztami windykacji oraz skierowania sprawy na drogę postępowania sądowego i egzekucyjnego.

ZAGADNIENIE PRAWNE

Czy roszczenia banku wobec kredytobiorcy o zapłatę zaległych rat pożyczki oraz odsetek przedawniają się? Jeżeli tak to w jakim terminie?

ROZWIĄZANIE

Przepisy Kodeksu cywilnego wskazują, że jeżeli przepis szczególny nie stanowi inaczej, **termin przedawnienia wynosi sześć lat, a dla roszczeń o świadczenia okresowe oraz roszczeń związanych z prowadzeniem działalności gospodarczej - trzy lata.** Jednakże koniec terminu przedawnienia przypada na ostatni dzień roku kalendarzowego, chyba że termin przedawnienia jest krótszy niż dwa lata.

W przypadku roszczeń banku z tytułu umów kredytu termin przedawnienia wyniesie zatem 3 lata. Należy jednak pamiętać, że przedawnieniu ulega każda z rat osobno, gdyż mają one różne terminy płatności i tym samym wymagalności. Bieg terminu przedawnienia rozpoczyna się w dniu, w którym roszczenie stało się wymagalne, a więc w dniu, w którym według postanowień danej umowy byliśmy zobowiązani zapłacić ratę kredytu. Jest to dzień od którego liczymy, opisywany wyżej, trzyletni termin. W opisywanym przypadku Pani Katarzyny pierwsza z nieuregulowanych rat była płatna do 20 sierpnia 2012 roku i w związku z tym roszczenie banku o jej zapłatę przedawni się ostatniego dnia roku kalendarzowego 2015, tj. z dniem 31 grudnia 2015 roku, a ostatnia z rat, która zgodnie z umową była płatna do dnia 20 maja 2015 roku przedawni się ostatniego dnia roku kalendarzowego 2018, tj. z dniem 31 grudnia 2018 roku. Jeżeli natomiast chodzi o odsetki to należy je traktować jako świadczenie okresowe i w związku z tym, co do zasady, zastosowanie ma do nich 3-letni okres przedawnienia, jednakże jak zauważył Sąd Najwyższy, roszczenie o odsetki za opóźnienie przedawnia się najpóźniej z chwilą przedawnienia się roszczenia głównego.

PODSTAWA PRAWNA

Art. 118 Ustawa z dnia 23 kwietnia 1964 r. Kodeks cywilny

Uchwała siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 26 stycznia 2005 r., sygn. akt III CZP 42/2004

ODPOWIEDZIALNOŚĆ PORĘCZYCIELI LUB ODPOWIEDZIALNOŚĆ ZA ZADŁUŻENIA INNYCH

- **Zasadność roszczenia - odpowiedzialność poręczyciela**

OPIS SPRAWY

Pan Bogdan poręczył swojemu koledze z pracy pożyczkę, gdzie zgodnie z umową poręczenia był odpowiedzialny za całość zaciągniętego zobowiązania przez kolegę wraz z wszelkimi kosztami udzielenia pożyczki oraz odsetkami. Poręczenie to było wymagane, gdyż kolega był zatrudniony na umowę o pracę na czas określony i Bank w takim wypadku potrzebował dodatkowego zabezpieczenia, tj. bądź drugiego pożyczkobiorcy bądź poręczyciela. Pan Bogdan zdecydował się poręczyć pożyczkę, gdyż nie chciał występować jako pożyczkobiorca

myśląc, że będąc poręczycielem będzie ponosił mniejszą odpowiedzialność za ewentualną spłatę zadłużenia, ponadto nigdy nie pomyślał, że kolega nie będzie spłacał pożyczki. Jednakże, jak się okazało po kilku miesiącach od podpisania umowy poręczenia, Bogdan W. otrzymał z Banku wezwanie do zapłaty zaległej raty pod rygorem wypowiedzenia umowy pożyczki i postawienia całości kwoty pozostałej do spłaty w stan wymagalności, co w konsekwencji braku zapłaty miało doprowadzić do wytoczenia powództwa.

ZAGADNIENIE PRAWNE

W jaki sposób Pan Bogdan odpowiada za zadłużenie powstałe w wyniku braku spłaty rat pożyczki przez pożyczkobiorcę i w jaki sposób może się bronić w sądzie?

ROZWIĄZANIE

W sytuacji, gdy ktoś jest poręczycielem pożyczki wówczas obowiązuje zasada wyrażona w art. 876 § 1 kodeksu cywilnego, że **poręczyciel zobowiązuje się względem wierzyciela wykonać zobowiązanie na wypadek, gdyby dłużnik zobowiązania nie wykonał**. Jeżeli więc pożyczkobiorca nie ma środków na spłatę długu, to wierzyciel zgodnie z art. 880 kodeksu cywilnego w pierwszej kolejności zawiadomi o tym poręczyciela, a następnie będzie mógł dochodzić od niego zapłaty należności nawet na drodze sądowej. W przypadku gdy sprawa trafi do sądu poręczyciel może przeciwko wierzycielowi podnieść wszystkie zarzuty jakie przysługują dłużnikowi, np. podnosić zarzut przedawnienia. Ponadto w przypadku bądź dobrowolnej spłaty zadłużenia przez poręczyciela, bądź spłaty zadłużenia na skutek wydanego przez sąd wyroku, poręczycielowi przysługuje względem pożyczkobiorcy roszczenie regresowe, a to zgodnie z art. 518 § 1 k.c., o zwrot tego co uiścił na rzecz wierzyciela w niniejszej sprawie na rzecz banku. Podsumowując **poręczyciel zgodnie z przepisami kodeksu cywilnego oraz umową poręczenia odpowiada za powstałe długi tak jak pożyczkobiorca i nie ma możliwości aby tej odpowiedzialności uniknął**, aczkolwiek zawsze po spłacie zadłużenia może żądać zwrotu tego co uiścił od pożyczkobiorcy wytaczając stosowne powództwo przed sądem.

PODSTAWA PRAWNA:

Ustawa z dnia 23 kwietnia 1964 r. Kodeks cywilny

- **Przejęcie długu - dochodzenie wierzytelności a ochrona danych osobowych (RODO)**

OPIS SPRAWY

Pan Janusz w styczniu 2018 r. zawarł ze spółką ABC-NET umowę o świadczenie usług telekomunikacyjnych – zapewnienie łącza internetowego oraz telefonu stacjonarnego. Zgodnie z umową, Pan Janusz zobowiązany był do comiesięcznej zapłaty abonamentu w kwocie 100,00 zł. Od kwietnia 2018 r. Pan Janusz przestał regulować należności z tytułu wskazanej umowy pomimo wezwań do zapłaty ze strony ABC-NET. W związku z niewywiązywaniem się z umowy została ona rozwiązana a usługa dostarczania Internetu oraz telefonii stacjonarnej została zakończona. **W dniu 15 czerwca 2018 r. Pan Janusz otrzymał listem poleconym pismo informacyjne wraz z wezwaniem do zapłaty nieregulowanych płatności od firmy windykacyjnej LICHWA, a nie spółki ABC-NET.**

Z informacji zawartych w tym piśmie wynikało, że firma LICHWA w maju 2018 r. zawarła umowę przelewu wierzytelności ze spółką ABC-NET. Czy tym samym firma windykacyjna stała się wierzycielem w stosunku do Pana Janusza?

ZAGADNIENIE PRAWNE

W związku z wejściem w życie tzw. RODO to jest rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z dnia 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE - **Pan Janusz uważa, że może zarzucić Spółce ABC-NET oraz firmie LICHWA naruszenie przepisów rozporządzenia RODO, w tym nieuprawnione przetwarzanie jego danymi osobowymi**, ponieważ przy zawieraniu umowy ze spółką ABC-NET nie wyrażał on zgody na udostępnianie swoich danych osobom trzecim, a także nigdy nie zawierał umowy z firmą LICHWA.

ROZWIĄZANIE

Tak zwane rozporządzenie RODO zawiera uregulowania dotyczące w szczególności zdobywania, udostępniania, zabezpieczenia oraz przetwarzania danych osobowych. Należy jednak pamiętać, że **zgoda na przetwarzanie danych jest jedną z podstaw prawnych przetwarzania danych, ale nie jest ona podstawą jedyną**. Nie trzeba jej bowiem uzyskiwać w szczególności wtedy, gdy:

- a) przetwarzanie danych jest niezbędne do wykonania umowy – np. sklep internetowy sprzedaje wysyłkowo odzież; przetwarzanie danych będzie zgodne z RODO jako niezbędne do wykonania umowy (sprzedaży),
- b) przetwarzanie jest niezbędne do wypełnienia obowiązku prawnego ciążącego na administratorze danych – np. przetwarzanie danych w celach związanych z prowadzeniem ksiąg rachunkowych nie wymaga zgody osób, których dane dotyczą, a jego podstawą są przepisy o rachunkowości,
- c) **przetwarzanie jest niezbędne do celów wynikających z prawnie uzasadnionych interesów realizowanych przez administratora lub przez stronę trzecią. Podstawą przetwarzania danych w takim wypadku jest właśnie realizacja prawnie uzasadnionego interesu administratora danych.**

Analizując przypadek Pana Janusza, należy stwierdzić, że **nie doszło w tej sytuacji do naruszenia przepisów o ochronie danych osobowych** (tzw. RODO). Nie istniała bowiem konieczność uzyskania zgody na udostępnienie i przetwarzanie danych osobowych. **Konieczność tę wyłączało bowiem prawo wierzyciela – ABC-NET oraz (następnie) LICHWA – do realizowania prawnie uzasadnionych interesów i celów, a sama czynność przekazania danych była niezbędna do zrealizowania tego prawa.**

PODSTAWA PRAWNA

Art. 6 Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z dnia 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE
Ustawa z dnia 16 lipca 2004 r. - Prawo telekomunikacyjne

- **Kwestionowanie wysokości długu i koszty czynności windykacyjnych**

OPIS SPRAWY

W dniu 10 listopada 2013 r. Pan Paweł prowadzący działalność gospodarczą pod firmą STOL-BUD Paweł sprzedał spółce ABCD produkowane w ramach swojej działalności gospodarczej biurko za kwotę 2.000,00 zł. Na tej podstawie powód wystawił fakturę, na której oznaczono termin zapłaty ceny do dnia 31 grudnia 2013 r. Pomimo upływu powyższego terminu wymagalności spółka ABCD nie zapłaciła wymaganej ceny Panu Pawłowi, który w tej sytuacji zlecił windykację tej należności spółce windykacyjnej e-WINDYKACJA. Spółka ta wezwała spółkę ABCD do zapłaty kwoty 2.000,00 zł w terminie 7 dni od daty otrzymania wezwania i poinformowała spółkę, iż zgodnie z ustawą z dnia 8 marca 2013 r. o terminach zapłaty w transakcjach handlowych dłużnik ma obowiązek zwrócić wierzycielowi koszty odzyskania należności, które wynoszą 500,00 zł. W dniu 20 lutego 2014 r. po otrzymaniu wezwania, spółka ABCD wpłaciła na firmowy rachunek bankowy Pana Pawła kwotę 2.000,00 zł tytułem zaległej należności (tj. zapłaty za biurko). **W związku z odzyskaniem należności spółka e-WINDYKACJA wystawiła na rzecz Pana Pawła fakturę na kwotę 500,00 zł netto tytułem wynagrodzenia za wykonane na jej rzecz czynności windykacyjne, po czym Pan Paweł tę kwotę zapłacił.**

W związku z powyższym przedsiębiorca **Pan Paweł obciążył z kolei spółkę ABCD notą księgową na kwotę 500,00 zł tytułem zwrotu poniesionych przez niego kosztów odzyskania należności**, zgodnie z art. 10 ust. 2 ustawy z dnia 08 marca 2013 r. o terminach zapłaty w transakcjach handlowych. Jednakże spółka ABCD zajęła stanowisko, że nie dotyczy jej stosunek obligacyjny pomiędzy Panem Pawłem a firmą windykacyjną oraz stwierdziła, że jej dług wobec Pana Pawła K. wynosił 2.000,00 zł i z tego względu kwota 500,00 zł tytułem kosztów windykacji jest zbyt wysoka. W ocenie spółki ABCD Pan Paweł, jako przedsiębiorca, może żądać zapłaty jedynie kwoty o równoważności 40,00 Euro, która w przeliczeniu na złotówki wynosi ok. 160,00 zł.

ZAGADNIENIE PRAWNE

Czy przedsiębiorca Paweł miał prawo obciążyć swojego kontrahenta (przedsiębiorcę) kosztami prowadzenia postępowania windykacyjnego w wysokości faktycznie poniesionych kosztów windykacji w przypadku gdy koszty te przekroczyły kwotę 40,00 Euro i czy może zapłaty tej należności dochodzić na drodze sądowej?

ROZWIĄZANIE

Pan Paweł, prowadzący jednoosobową działalność gospodarczą, zgodnie z art. 10 ust. 2 ustawy o terminach zapłaty w transakcjach handlowych miał prawo obciążyć swojego kontrahenta kosztami prowadzenia postępowania windykacyjnego w wysokości zryczałtowanej w kwocie 40,00 Euro lub też w wysokości kosztów faktycznie poniesionych - w przypadku gdy koszty te przekroczyły kwotę 40,00 Euro. **W celu uzyskania korzystnego dla siebie wyroku sądu Pan Paweł powinien w opisywanej sytuacji udowodnić, iż poniósł koszty dochodzenia wierzytelności w wysokości 500,00 zł, a także wykazać, że spółka ABCD popadła w zwłokę z zapłatą ceny za sprzedany towar jak również, że zapłata należności (długu) przez kontrahenta – spółkę ABCD nastąpiła dopiero po podjęciu czynności windykacyjnych przez firmę windykacyjną.**

PODSTAWA PRAWNA

Ustawa z dnia 23 kwietnia 1964 r. Kodeks cywilny

Ustawa z dnia 8 marca 2013 r. o terminach zapłaty w transakcjach handlowych

Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2011/7/UE z dnia 16 lutego 2011 r. w sprawie opóźnień w płatnościach w transakcjach handlowych

ZADŁUŻENIA WOBEC ZUS

OPIS SPRAWY

Pan Jan prowadził działalność gospodarczą w latach 2010 -2011. Działalność zlikwidował w dniu 31 lipca 2011 r. Z tytułu prowadzenia działalności był obowiązany do opłacania składek ZUS, których nie płacił ze względu na stratę w prowadzonej działalności gospodarczej. Zaległość wobec ZUS wynosi kwotę 16.000,00 zł. **W 2013 roku ZUS doręczył mu upomnienie, lecz nie podjął żadnych działań dalszych.** Pan Jan dopełniając wszelkich obowiązków prawnych wyjechał do Irlandii w 2013 roku, w kwietniu 2018 roku wrócił na stałe do Polski i podjął pracę. **W maju pracodawca poinformował go, że jego wynagrodzenie zostało zajęte przez Naczelnika Urzędu Skarbowego na podstawie tytułu wykonawczego wystawionego przez ZUS w maju 2016 roku, który do dnia dzisiejszego nie został mu doręczony.**

ZAGADNIENIE PRAWNE

Czy wierzytelność ZUS wobec Pana Jana uległa przedawnieniu?

ROZWIĄZANIE

Przedawnienie należności z tytułu składek na rzecz ZUS regulują przepisy ustawy z dnia 13 października 1998 roku o systemie ubezpieczeń społecznych. W pierwotnej wersji ustawy okres przedawnienia wynosił 5 lat. Jednak stan prawny uległ zmianie na mocy nowelizacji która weszła w życie 1 stycznia 2003, którą wydłużono okres przedawnienia do 10 lat. Do końca roku 2011 obowiązywał 10 - letni okres przedawnienia. **Od dnia 1 stycznia 2012 roku okres przedawnienia należności został skrócony do lat 5 licząc od dnia w którym składki stały się wymagalne, jednakże wprowadzono pewne zastrzeżenie: jeśli składki stały się wymagalne przed dniem 1 stycznia 2012 r., to nowy 5-letni bieg przedawnienia i tak zaczyna się dopiero od dnia 1 stycznia 2012 r. Wyjątek stanowi sytuacja, w której składki wymagalne przed dniem 1 stycznia 2012 r., zgodnie ze starym 10-letnim biegiem przedawnienia, przedawniłyby się wcześniej. W takiej sytuacji, przedawnienie następuje z upływem tego wcześniejszego terminu, a nie zgodnie z nowymi przepisami.**

Bieg terminu przedawnienia zostaje zawieszony od dnia podjęcia pierwszej czynności przez ZUS zmierzającej do wyegzekwowania należności z tytułu składek, o której dłużnik został zawiadomiony do dnia zakończenia postępowania egzekucyjnego. Przez czynność egzekucyjną należy rozumieć co najmniej doręczenie upomnienia w ślad za którym muszą iść dalsze działania ZUS. Jeśli ZUS nie dokonał później żadnych innych czynności,

to nie powoduje to zawieszenia biegu terminu przedawnienia. Czynnością zmierzającą do ściągnięcia należności jest również wystawienie przez ZUS tytułu wykonawczego, którego ważnym elementem jest poinformowanie (doręczenie) dłużnikowi informacji o prowadzonej egzekucji. **Brak wiedzy dłużnika na temat czynności nie może skutecznie zawiesić biegu przedawnienia**, zatem w niniejszej sprawie wierzytelność jest przedawniona, gdyż ZUS nie podjął właściwych działań w postaci doręczenia tytułu wykonawczego

PODSTAWA PRAWNA

Ustawa z dnia 13 października 1998 roku o systemie ubezpieczeń społecznych

ZADŁUŻENIA WOBEC URZĘDU SKARBOWEGO

OPIS SPRAWY

Pan Zdzisław prowadził działalność gospodarczą w latach 2014 - 2017. Działalność zlikwidował w dniu 30 września 2017 r. Od 1 października 2017 r. podjął pracę na podstawie umowy o pracę. Z tytułu prowadzenia działalności był obowiązany do opłacania między innymi podatku VAT, którego nie zapłacił ze względu na stratę w prowadzonej działalności gospodarczej. Zaległość wobec Urzędu Skarbowego wynosi 46.000,00 zł. Pan Zdzisław w styczniu 2018 r. uległ wypadkowi samochodowemu w wyniku którego obecnie jest całkowicie sparaliżowany. Ze względu na stan zdrowia uzyskał rentę z ZUS w wysokości 1200,00 zł. **W chwili obecnej otrzymał z Urzędu Skarbowego zawiadomienie o wszczęciu egzekucji wraz z odpisem tytułu egzekucyjnego oraz zajęcie świadczenia rentowego.**

ZAGADNIENIE PRAWNE

Co może zrobić Pan Zdzisław, w sytuacji **gdy otrzymywane przez niego świadczenie rentowe nie pokrywa nawet kosztów usług pielęgnacyjnych?**

ROZWIĄZANIE

Ze względu na swoją sytuację życiową Pan Zdzisław **jest uprawniony do złożenia wniosku do Urzędu Skarbowego w trybie określonym art. 67a ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. Ordynacja podatkowa o umorzenie zaległości.**

Zgodnie z art. 67a Urząd Skarbowy, na wniosek podatnika, w przypadkach uzasadnionych ważnym interesem podatnika lub interesem publicznym, może:

1. odroczyć termin płatności podatku lub rozłożyć zapłatę podatku na raty;
2. odroczyć lub rozłożyć na raty zapłatę zaległości podatkowej wraz z odsetkami za zwłokę lub odsetki od nieuregulowanych w terminie zaliczek na podatek;
3. umorzyć w całości lub w części zaległości podatkowe, odsetki za zwłokę lub opłatę prolongacyjną.

W przypadku wydania decyzji o umorzeniu **zobowiązania Urząd Skarbowy umorzy egzekucję, a świadczenie rentowe Pan Zdzisław będzie otrzymywał w przyznanej przez ZUS kwocie.**

PODSTAWA PRAWNA

Ustawa z dnia 29 sierpnia 1997 r. Ordynacja podatkowa

- **Co to jest upadłość konsumencka?**

Upadłość konsumencka jest to postępowanie sądowe kierowane do osób nieprowadzących działalności, które stały się niewypłacalne, a ich nieuregulowane zobowiązania nie pochodzą z prowadzonej działalności. Bycie niewypłacalnym jako konsument właściwie należy definiować jako stan w którym nasze dochody nie pozwalają na realizowanie dotychczasowych zobowiązań finansowych.

- **Czym jest umyślność i rażące niedbalstwo w kontekście upadłości konsumenckiej?**

Umyślność jest celowym działaniem zmierzającym do osiągnięcia zamierzonego skutku albo przewidywaniem takiej możliwości, godząc się na nią. Celowym działaniem dłużnika byłoby zaciąganie zobowiązań finansowych, gdy w momencie ich zawarcia nie miałyby zamiaru ani możliwości ich spłacenia. **Rażące niedbalstwo** jest zachowaniem, którym konsument nie działa bezpośrednio w celu pokrzywdzenia wierzyciela, jednakże przez brak należytej staranności, to czyni- zatem tylko dłużnicy, którzy wpadli w stan niewypłacalności bez swojej winy, mogą skorzystać z dobrodziejstwa instytucji upadłości konsumenckiej.

- **Czym są zasady słuszności i humanitaryzmu?**

Podczas analizy „molarności dłużnika” sąd bada motywę zaciągniętego zobowiązania oraz podpira się względami humanitarnymi i słuszności – te zasady prawne dają szansę na ogłoszenie upadłości konsumenckiej mimo realizacji przesłanki negatywnej, czyli umyślności czy rażącego niedbalstwa, bądź nawet prowadzonej wcześniej działalności gospodarczej. Powyższa regulacja pozwala dłużnikowi z dobrodziejstwa oddłużenia w sytuacjach gdy niewypłacalność była skutkiem okoliczności o charakterze obiektywnym (np. kalectwa, choroby, niezawinionej utraty źródeł zarobkowania i obiektywnej niemożność powrotu do poprzedniego stanu), a także gdy przemawiają za tym silne argumenty o charakterze społecznym.

- **Czy po ogłoszeniu upadłości trzeba będzie spłacać zadłużenie?**

W zasadzie wszystko uzależnione jest od majątku jaki się posiada. Majątkiem są nieruchomości, ruchomości, wynagrodzenie za pracę, renta, emerytura itp. We wniosku o upadłość konsumencką wskazując majątek, należy również wpisać ten, który objęty jest wspólnością ustawową małżeńską. Po ogłoszeniu upadłości konsumenckiej w miejsce komornika – jeśli jest, wchodzi syndyk masy upadłościowej, który będzie dążył do spieniężenia całego naszego majątku. Próba zatajenia czy wyzbycia się majątku przed postępowaniem, tudzież w jego trakcie będzie skutkowałą albo nieważnością umowy (darowizna, sprzedaż nieruchomości), albo oddaleniem wniosku o upadłość. Gdy zgłoszą się wierzyciele ustanawia się tzw. „plan spłaty”, w którym dłużnik deklaruje kwoty, jakie może przeznaczyć na zaspokojenie wierzycieli. Wydanie orzeczenia w przedmiocie planu spłaty jest poprzedzone wysłuchaniem upadłego, syndyka i wierzycieli. Ustalona w planie spłaty kwota będzie naszym miesięcznym zobowiązaniem, które będzie trwało nie dłużej niż 3 lata - to jednak pod warunkiem, że mamy stałe źródło dochodu.

PODSTAWA PRAWNA

Tytuł V - Postępowanie upadłościowe wobec osób fizycznych nieprowadzących działalności gospodarczej - art. 491(1) – 491(23), ustawa z dnia 28 lutego 2003 r. Prawo upadłościowe

- **Spirala zadłużenia**

OPIS SPRAWY

Pan Jan wpadł w spiralę zadłużenia. Suma jego miesięcznych rat wynosi 1.700,00 zł, a jego dochód miesięczny to 1.500,00zł. W tym miesiącu Pan Jan jeszcze nie zapłacił rat.

ZAGADNIENIE PRAWNE

Co ma zrobić Pan Jan aby wydostać się z spirali zadłużenia?

ROZWIĄZANIE

Spirala zadłużenia ma miejsce wtedy, gdy nadmiernie się zadłużamy. **Pożyczkobiorca zaciąga następane kredyty i pożyczki, aby spłacić raty poprzednich zobowiązań.** Wpadamy wtedy w pułapkę zadłużenia, bo dochodzi do kumulacji zobowiązań i w którymś momencie nie starcza środków na pokrycie bieżących rat oraz rat pożyczek nowych zobowiązań i **wtedy przede wszystkim należy zaprzestać działań, które zwiększają dług wobec firm pożyczkowych.**

Jedynie co może obecnie zrobić Pan Jan, to postarać się o rozłożenie obecnego zadłużenia na jak najwięcej rat, przez co niestety wydłuży się okres spłaty zobowiązań (a zatem wzrosną koszty odsetkowe), ale taki zabieg pozwoli mu na łatwiejsze zmieszczenie się w miesięcznym budżecie.

Drugim działaniem, który powinien podjąć Pan Jan jest **zwiększenie dochodów** czyli podjęcie pracy dodatkowej, nadgodziny czy wręcz zmiana pracy na lepiej płatną.

Trzecim działaniem które powinien rozważyć Pan Jan to **sprzedaż majątku**, czyli sprzedaż przedmiotów, które prezentują sobą jakąś wartość, a nie są potrzebne do życia czy pracy. Warto rozważyć ich sprzedaż zwłaszcza, że dostępne są narzędzia do stosunkowo łatwej sprzedaży rzeczy jak portale aukcyjne czy portale ogłoszeniowe.

Aby nie wpaść w spiralę zadłużenia **warto stosować zasadę 33 procent.** Zasada 33 % to wskaźnik, który pozwala na wyznaczenie granic finansowych, w których można poruszać się bez obaw o sytuację finansową. **Należy dążyć do sytuacji, by łączna suma zobowiązań nie wynosiła więcej niż 1/3 miesięcznych przychodów netto.** Prawidłowe stosowanie tej zasady wymaga by kwoty, które zarabiamy miesięcznie, pozwoliły na opłacenie wszystkiego, bowiem przy ich pomocy musimy opłacić mieszkanie, jedzenie, samochód, ale także spłatę kredytu czy pożyczki. Zatem zarabiając łącznie 1500,00 zł jak Pan Jan, nie można sobie pozwolić na ratę większą niż 500,00 złotych miesięcznie.

Uniknięcie spirali zadłużenia wymaga jednak rozwagi, a przede wszystkim powściągliwości - wówczas nie popełnia się najczęściej spotykanych błędów.

- **Oddłużanie**

OPIS SPRAWY

Sąd Rejonowy na skutek złożonego wniosku o ogłoszenie upadłości konsumenckiej przez Panią Barbarę wydał postanowienie o jej ogłoszeniu. Pani Barbara wniosła uzasadniła tym, że została oszukana przez swojego ówczesnego pracodawcę, który zaproponował jej otwarcie nowego oddziału jego firmy i zostanie współnikiem, aczkolwiek wymagany był wkład finansowy. Pani Barbara z uwagi na duże zaufanie do swojego pracodawcy zdecydowała się zaciągnąć kredyt w wysokości 100.000,00 zł na otwarcie nowego oddziału. Pani Barbara nie miała doświadczenia w jaki sposób oddział miałby powstać i jakie dokumenty należy zgromadzić, jednakże pracodawca zaoferował jej w tym pomoc pod warunkiem, że to ona sfinansuje powstanie oddziału w 80%. Po uzyskaniu kredytu, który de facto bez problemu jej udzielono gdyż wcześniej zarabiała około 6.000,00 zł netto, kwotę w całości przekazała ówczesnemu pracodawcy. Pracodawca miał zająć się całą procedurą w przedmiocie utworzenia nowego oddziału, a w tym czasie Pani Barbara cały czas pracowała na umowę o pracę w dotychczasowym oddziale, aczkolwiek zauważyła, że jej pracodawca coraz rzadziej pojawia się w firmie i wszystkie obowiązki spadły na nią - pracodawca tłumaczył się, że zajmuje się nowo powstałym oddziałem. Jednakże po kilku miesiącach przychodząc do pracy okazało się, że zamki do biura zostały wymienione, biuro zostało zamknięte a kontakt z pracodawcą się urwał. Pani Barbara początkowo próbowała skontaktować się z byłym pracodawcą, aczkolwiek nie odnosiło to skutku, po jakimś czasie dowiedziała się gdzie przebywa i odwiedziła go osobiście. **Po przeprowadzonej rozmowie dowiedziała się, że firma upadła, że została zwolniona, a pieniądze jakie przekazała pracodawcy zostały przekazane na jego osobiste długi. Pani Barbara została bez dobrze płatnej pracy oraz z kredytem.** Postanowiła złożyć zawiadomienie o możliwości popełnienia przestępstwa przez byłego pracodawcę, które to postępowania nadal się toczy, gdyż był pracodawca zdążył uciec poza granice Polski. Drugim krokiem była decyzja o złożeniu wniosku o ogłoszenie upadłości konsumenckiej, która zakończyła się pozytywnie.

ZAGADNIENIE PRAWNE

Czy Sąd miał rację wydając postanowienie o ogłoszeniu upadłości konsumenckiej dla Pani Barbary?

ROZWIĄZANIE

Zgodnie z ustawą z dnia 28 lutego 2003 r. Prawo upadłościowe Sąd ogłasza upadłość konsumentką w przypadku gdy dłużnik, w niniejszej sprawie Pani Barbara, doprowadził do swojej niewypłacalności nie z własnej winy, co wprost oznacza, że we wniosku o ogłoszenie upadłości konsumenckiej należy udowodnić sądowi, że nie z własnej winy popadło się w stan niewypłacalności, przykładem może być utrata zatrudnienia, choroba, wypadek, oszustwo itp. Odnozą się do przedstawionego stanu faktycznego przez Panią Barbarę należy stwierdzić, że **spełnia ona ustawową przesłankę do ogłoszenia wobec jej osoby upadłości.** Po pierwsze została oszukana przez osobę u której wiele lat pracowała i do której miała pełne zaufanie, po drugie utraciła zatrudnienie, gdzie miała zapewnione godziwe wynagrodzenie, z którego mogła spokojnie spłacać zaciągnięty kredyt, nie z własnej winy.

PODSTAWA PRAWNA

Tytuł V - Postępowanie upadłościowe wobec osób fizycznych nieprowadzących działalności gospodarczej - art. 491(1) – 491(23), ustawa z dnia 28 lutego 2003 r. Prawo upadłościowe

- **Informacje praktyczne**

Wniosek o upadłość konsumencką składa się do Sądu Rejonowego Wydziału Gospodarczego właściwego miejscowo ze względu na adres pobytu dłużnika:

1. Sąd Rejonowy w Białymstoku, VIII Wydział Gospodarczy, ul. Mickiewicza 103; 15-950 Białystok
2. Sąd Rejonowy w Bielsku-Białej, VI Wydział Gospodarczy, ul. Bogusławskiego 24; 43-300 Bielsko Biała
3. Sąd Rejonowy w Bydgoszczy, XV Wydział Gospodarczy, ul. Grudziądzka 45; 85-130 Bydgoszcz
4. Sąd Rejonowy w Częstochowie, VIII Wydział Gospodarczy, ul. Żwirki i Wigury 9/11; 42-217
5. Sąd Rejonowy w Elblągu, V Wydział Gospodarczy, ul. Płk. Dąbka 8-12; 82-300 Elbląg
6. Sąd Rejonowy Gdańsk-Północ w Gdańsku, VI Wydział Gospodarczy, ul. Piekarnicza 10; 80-126 Gdańsk
7. Sąd Rejonowy w Gliwicach, XII Wydział Gospodarczy, ul. Powstańców Warszawy 23; 44-101 Gliwice
8. Sąd Rejonowy w Gorzowie Wielkopolskim, V Wydział Gospodarczy, ul. Chopina 52 bl. 10; 66-400 Gorzów Wielkopolski
9. Sąd Rejonowy w Jeleniej Górze, V Wydział Gospodarczy, ul. Bankowa 18; 58-500 Jelenia Góra
10. Sąd Rejonowy w Kaliszu, V Wydział Gospodarczy, ul. Adama Asnyka 56a, 62-800 Kalisz
11. Sąd Rejonowy Katowice-Wschód w Katowicach, X Wydział Gospodarczy, ul. Lompy 14; 40-040 Katowice
12. Sąd Rejonowy w Kielcach, V Wydział Gospodarczy, ul. Warszawska 44; 25-312 Kielce
13. Sąd Rejonowy w Koszalinie, VIII Wydział Gospodarczy, ul. Władysława Andersa 34; 75-950 Koszalin
14. Sąd Rejonowy dla Krakowa-Śródmieścia w Krakowie, VIII Wydział Gospodarczy, ul. Przy Rondzie 7; 31-547 Kraków,
15. Sąd Rejonowy w Legnicy, V Wydział Gospodarczy, ul. Złotoryjska 19; 59-220 Legnica;
16. Sąd Rejonowy Lublin-Wschód w Lublinie, IX Wydział Gospodarczy, ul. Kardynała Stanisława Wyszyńskiego 18; 21-040 Świdnik z siedzibą w Świdniku
17. Sąd Rejonowy dla Łodzi-Śródmieścia w Łodzi, XIV Wydział Gospodarczy, Al. Kościuszki 107/109; 90-928 Łódź
18. Sąd Rejonowy w Olsztynie, V Wydział Gospodarczy, ul. Artyleryjska 3c; 10-165 Olsztyn
19. Sąd Rejonowy w Opolu, V Wydział Gospodarczy, ul. Ozimska 60 a;45-368 Opole
20. Sąd Rejonowy w Piotrkowie Trybunalskim, V Wydział Gospodarczy, ul. Słowackiego 5; 97-300 Piotrków Trybunalski
21. Sąd Rejonowy w Płocku, V Wydział Gospodarczy, al. Kilińskiego 10b, 09-404 Płock
22. Sąd Rejonowy Poznań-Stare Miasto w Poznaniu, XI Wydział Gospodarczy, ul. Młyńska 1a, 61-729
23. Sąd Rejonowy w Radomiu, V Wydział Gospodarczy, ul. A. Struga 63; 26-600 Radom
24. Sąd Rejonowy w Rzeszowie, V Wydział Gospodarczy, ul. Kustronia 4;Rzeszów
25. Sąd Rejonowy Szczecin-Centrum w Szczecinie, XII Wydział Gospodarczy, ul. Narutowicza 19; 70-952 Szczecin
26. Sąd Rejonowy w Toruniu, V Wydział Gospodarczy, ul. Mickiewicza 10/16; 87-100 Toruń
27. Sąd Rejonowy w Wałbrzychu, VI Wydział Gospodarczy, ul. Słowackiego 10,11; 58-300 Wałbrzych
28. Sąd Rejonowy dla m.st. Warszawy w Warszawie, X Wydział Gospodarczy, ul. Czerniakowska 100A; 00-454 Warszawa
29. Sąd Rejonowy dla Wrocławia-Fabrycznej we Wrocławiu, VIII Wydział Gospodarczy, ul. Poznańska 16; 53-630 Wrocław
30. Sąd Rejonowy w Zielonej Górze, V Wydział Gospodarczy, PL. Słowiański 12; 65-069 Zielona Góra,

Opłata sądowa od wniosku wynosi 30,00 zł. Wniosek o ogłoszenie upadłości konsumenckiej składa się w dwóch egzemplarzach na formularzu (<https://www.ms.gov.pl/pl/dzialalnosc/broszury-i-publikacje/upadlosc-konsumencka/download,2835,1.html>) wraz z załącznikami.

Nota o Stowarzyszeniu „DOGMA”

Stowarzyszenie DOGMA jest jedną z wiodących organizacji pozarządowych, która od 15 lat realizuje szereg inicjatyw obywatelskich nakierowanych na poszerzanie świadomości prawnej społeczeństwa oraz dostępu do bezpłatnych porad prawnych i obywatelskich.

Od 2016 r. Stowarzyszenie realizuje zadania wynikające z ustawy z dnia 5 sierpnia 2015 r. o nieodpłatnej pomocy prawnej oraz edukacji prawnej – w ciągu 2,5 roku (do końca czerwca 2018 r.) prowadzenia projektów obejmujących Punkty Nieodpłatnej Pomocy Prawnej w całym kraju udzieliliśmy ponad 18 000 porad osobom znajdującym się w kryzysowych chwilach swojego życia, wykluczonym społecznie, niejednokrotnie pozbawionym środków finansowych do poszukiwania profesjonalnej pomocy prawnej na rynku usług prawniczych.

W roku 2018 pełnimy dyżury w 29 PNPP na terenie 7 województw: śląskiego, małopolskiego, podkarpackiego, dolnośląskiego, lubelskiego, pomorskiego, łódzkiego, a także realizujemy wiele projektów edukacyjnych skierowanych zarówno do najmłodszych jak i najstarszych członków naszego społeczeństwa. Obecnie DOGMA w ramach swojej statutowej działalności współpracuje z ponad **60 prawnikami**, specjalizującymi się w różnych dziedzinach prawa.

Masz pytania, wątpliwości? Obawiasz się o swoje prawa? Skontaktuj się z nami!

Katowice, 2018 r.

Biblioteczka Prawna Stowarzyszenia „DOGMA”

PUBLIKACJA WYDANA PRZEZ:

Stowarzyszenie Na Rzecz
Poradnictwa Obywatelskiego
„Dogma”

40-074 Katowice, ul. Raciborska 48, lok.2
tel. 32 557 51 83

stowarzyszeniedogma@gmail.com
www.dogma.org.pl

NIP: 634-25-05-321, REGON: 278130684, KRS: 0000175368

Zadanie współfinansowane ze środków budżetu
Powiatu Bolesławieckiego

